

Motion till riksdagen

1988/89:U555

av Marianne Jönsson och Sven-Olof Petersson
(båda c)

Samarbete mellan sydöstra Sverige och Östeuropa

Sveriges sydöstligaste län, Blekinge och Kalmar, är två län vilka brottas med stora och likartade problem. Befolkningssiffrorna är sjunkande. Antalet ungdomar som flyttar till andra regioner är stort. Antalet åldringar ökar. Nyetableringen av företag och annan verksamhet är litet. Detta gäller i synnerhet inom branscher som har behov av högt utbildad personal och inom den högteknologiska sektorn.

Orsakerna till detta är många. Möjligheterna till högre utbildning i regionen är begränsad. De mest betydande av landets järnvägs- och landsvägsnät går utanför regionens område. Möjligheterna till goda kommunikationer med andra regioner är begränsade. Regionen ligger ej i direkt anslutning till de portar som vi i dag har mot andra marknader och handelspartners, exempelvis Västeuropa.

Omfattande arbete läggs ner för att bryta den utveckling som nu råder. Såväl berörda län som kommuner lägger ner stort arbete för att förbättra regionens framtidsmöjligheter. Utflyttning av statlig verksamhet har i viss omfattning skett. Detta är positivt och ytterligare satsningar av denna art bör göras. Insatser måste således ske på flera plan. Det är av yttersta vikt att nya utbildningar kommer regionen till del. Det kan också vara befogat att klassa vissa av regionens områden som stödområden.

Det gäller således att åtgärderna blir av offensiv karaktär och att de syftar till att stärka regionens möjligheter till konkurrenskraft och framtidstro.

I syfte att finna nya marknader för svenska produkter, tjänster och exportmöjligheter m.m. har på den senaste tiden intresset för Östeuropa ökat. I detta arbete har den sydöstra delen av vårt land en given plats. Detta gäller inte bara de geografiska aspekterna utan även historiskt och kulturellt finns det av tradition samhörighet och gemenskap mellan Östersjöregionerna.

Kalmarunionen och stormaktstiden för just tankarna österut. I modern tid har dock kontakterna och umgänget österut varit av mindre omfattning. Detta såväl inom handel, ekonomi som kultur. Även när det gäller resor och besök har kontakterna varit glesa. Dock har turism och turistutbytet ökat något under de senaste åren.

De svala relationerna under senare år kan förklaras av olika faktorer i både Östeuropa och Sverige.

- ett byråkratiskt och totalitärt system i de flesta östländer
- problem med resor och kommunikationer
- svårighet med icke-konvertibel östvaluta
- ofta sämre kvalitet på östeuropeiska varor och produkter

Samtidigt har svensken ofta bristande kunskap om förhållandena i öst. Informationen har ofta presenterats i schablonartad form. Fördomar och förutfattade meningar har ofta förstärkt de dåliga relationerna.

I jämförelse med exempelvis Finland ligger Sverige idag långt efter vad gäller handel och utbyte av skilda slag med Östeuropa.

1988 har varit ett genombrottsår för förbättrade relationer mellan öst och väst. Vissa av de östeuropeiska statsledningarna visar visserligen en hårdare och mer konservativ attityd, men det förefaller rimligt att anta att den nya öppenheten kommer att få ett allmänt genomslag.

Denna utveckling kan få en oerhörd stor betydelse inte minst ur ekonomisk synpunkt. Det gäller att ta vara på möjligheterna att vidga vår samarbetsfär och få bättre kontakt med våra grannar i öst.

I Östersjöregionen bor ca 75 miljoner människor och Polen, DDR och Baltikum är jämte Danmark våra närmaste grannar i sydöstra Sverige.

Utvecklingen i Baltikum är av stor betydelse, även ur svensk synvinkel. De baltiska republikerna, Estland, Lettland och Litauen ligger oss geografiskt nära och vi förenas med dem genom många historiska och kulturella band. I arbetet på att öka våra kontakter österut finns det skäl att särskilt prioritera kontakterna med de baltiska republikerna. Kontakterna bör utvecklas på såväl nationell som regional nivå.

Sverige bör finna konstruktiva vägar för att underlätta ett utökat samarbete med de östeuropeiska länderna.

Den svenska diplomatiska representationen behöver förstärkas för att stödja en ökad svensk aktivitet. En sådan utökning bör bland annat innefatta kulturattachéer och handelssekreterare.

Det är enligt vår uppfattning önskvärt att ett särskilt konsulat upprättas med ansvar för kontakterna med de baltiska republikerna. Ett sådant konsulat bör också kombineras med ett handelssekreterarkontor.

Kultursamarbetet bör främjas genom att särskilda resurser ställs till förfogande för ett ökat utbyte av utställningar, turnéverksamhet, etc. Svenska folkrörelser och ideella föreningar bör få stöd för att etablera kontakter och besöksutbyte med liknande organisationer i främst de baltiska republikerna, men också i andra länder.

Handelsutbytet kan stimuleras med förstärkt kompetens vid de svenska beskickningarna, genom åtgärder som utväxling av handelsdelegationer samt arrangerande av gemensamma seminarier och mässor på ur handels- och investeringssynpunkt intressanta områden.

Miljöområdet är ett viktigt och brådskande fält för ett utökat samarbete. Särskilt viktigt är det givetvis att få till stånd åtgärder som kan minska belastningen på Östersjön.

Även på luftvårdsområdet finns ett stort behov av samarbete med hänsyn till den långväga spridningen av försurande utsläpp.

Kommunikationerna behöver förbättras. Särskilt angeläget är det att få till stånd reguljära flyg- och färjeförbindelser med de baltiska republikerna. Hamnar med bra färjeterminaler i olika delar av sydostlänen är härvid en tillgång som måste tas tillvara.

Det är mycket viktigt att alla redan nu etablerade kontakter med svenska företag, organisationer, kommuner osv. utnyttjas i detta arbete. Kommunerna i sydostlänen är redan nu en viktig kunskapsbas.

Särskilt må nämnas de vänortskontakter som har uppstått mellan kommuner i sydöstra Sverige och kommuner, framför allt i Estland. Så har Oskarshamn valt Pärnuu som sin vänort. Ölandskommuner förhandlar om en vänort på någon av de stora estniska öarna: Ösel eller Dagö.

Olika arbetsgrupper arbetar för ett utökat samarbete. Högskolan i Kalmar har nyligen bildat en sådan grupp för att penetrera frågor som handelsutbytet med Östeuropa, miljöfrågorna i Östersjön, länder och språkkunskap.

Ett antal folkhögskolor förbereder kurser för studium av Östeuropa. Man vill ge ökad kunskap om Östeuropa till opinionsbildare som journalister och människor som hyser ett allmänt intresse för dessa länder.

Hemställan

Med stöd av vad ovan anförts hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av ett utökat samarbete mellan sydöstra Sverige och framför allt de baltiska staterna.

Stockholm den 25 januari 1989

Marianne Jönsson (c)

Sven-Olof Petersson (c)